

Brussel, 22 januari 2019

Nota van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling over het in aanmerking nemen van gender in het wetsontwerp betreffende het Belgisch ontwikkelingsbeleid

---

1. De Adviesraad Gender en Ontwikkeling (ARGO) heeft op 9 november 2018 een advies ingediend over het in aanmerking nemen van gender in de tekst van het voorontwerp van de wet met betrekking tot het Belgisch ontwikkelingsbeleid¹. Dat gebeurde na een overlegvergadering met het kabinet van de minister van Ontwikkelingssamenwerking. Tijdens die vergadering drukte de Adviesraad Gender en Ontwikkeling de wens uit dat er **vóór elke volgende wetswijziging een evaluatie zou gebeuren van de wet betreffende de Belgische internationale samenwerking van 19 maart 2013, geactualiseerd op 30 juni 2016, en de op grond daarvan doorgevoerde hervormingen.**
2. Onderhavige nota van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling (ARGO) gaat na in welke mate er in het wetsontwerp met betrekking tot het Belgisch ontwikkelingsbeleid² rekening is gehouden met zijn aanbevelingen van 9 november 2018. De ARGO geeft de redenen aan waarom het van belang is om **vóór de uiteindelijke stemming over het wetsontwerp de aanbevelingen op te nemen waarmee in dit stadium nog geen rekening is gehouden.**

1. Aanbevelingen die moeten worden opgenomen in het wetsvoorstel

1.1. Het bestaan van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling garanderen

3. Er staat een verwijzing naar de **Adviesraad Gender en Ontwikkeling in de memorie van toelichting bij artikel 49**, maar die wordt onmiddellijk gevolgd door de volgende tekst: “Het Belgisch ontwikkelingsbeleid is evenwel beducht voor een wildgroei aan adviesraden, uitlopend in een duplicatie van mandaten en activiteiten”. De Adviesraad Gender en Ontwikkeling herhaalt dat **zijn mandaat en zijn samenstelling uniek zijn** voor deze materie. De ARGO is de **enige Adviesraad die specifiek thema’s in verband met gender en ontwikkeling behandelt**. Hij werd **opgericht naar aanleiding van de conferentie van Peking**, in de vorm van de Commissie Vrouwen en Ontwikkeling en werd vervolgens in 2014 hervormd tot de ARGO.

---

¹ Dit advies is te raadplegen online: https://argo-ccgd.be/sites/default/files/181109_avis_ccgd_concernant_lavant_projet_de_loi_relatif_a_la_politique_belge_de_developpement_0.pdf

² Doc 54 3423/001

4. De evolutie van de internationale context onder invloed door de opkomst van een offensieve coalitie van conservatieve spelers³ gaat gepaard met herhaalde aanvallen op de rechten van vrouwen en meisjes in de wereld⁴. Het is van essentieel belang om ervoor te zorgen dat alle actoren op geïnstitutionaliseerde manier rekening houden met gender in het Belgische ontwikkelingsbeleid door middel van een instantie die controle uitoefent en voorstellen formuleert. **De wet met betrekking tot het Belgische ontwikkelingsbeleid moet dus een expliciete verwijzing bevatten naar de Adviesraad Gender en Ontwikkeling.** Voor de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO) is dat trouwens wel het geval. Het bestaan van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling zou door de wet gegarandeerd moeten worden **volgens dezelfde modaliteiten als voor de FRDO, door de relevante inhoud van het koninklijk besluit van 2 april 2014 over de oprichting van de Adviesraad Gender en Ontwikkeling op te nemen in het voorontwerp van wet met betrekking tot het Belgische ontwikkelingsbeleid.**

1.2. Investeren in de lokale organisaties voor vrouwenrechten voor een geslaagde uitvoering van de engagementen op het vlak van gendergelijkheid en vrouwenrechten.

5. De Adviesraad Gender en Ontwikkeling adviseert dat het Belgisch ontwikkelingsbeleid, in zijn groeiende belangstelling voor lokale partnerschappen, **bijzondere aandacht besteedt aan organisaties voor vrouwenrechten en in die organisaties investeert.** Uit gegevens van de OESO is immers gebleken dat de financiering van organisaties en instellingen voor vrouwenrechten uit de civiele maatschappij een heel beperkt percentage vormt van de totale hulp die de leden van het DAC toekennen aan organisaties van de civiele maatschappij op het vlak van gendergelijkheid⁵. Een doeltreffende financiering voor de lokale organisaties voor vrouwenrechten vergt een meerjarige basisfinanciering, toegankelijke en flexibele middelen en aanzienlijke subsidies.
6. Het Belgisch ontwikkelingsbeleid in het kader van partnerschappen met de privésector moet duidelijke criteria garanderen voor het mobiliseren van privéfinanciering en ook criteria inzake verantwoordelijkheid bij het betrekken van de privésector, die rekening houden met de dubbele genderbenadering. Algemeen moet het Belgisch ontwikkelingsbeleid zijn eigen prioriteiten op het vlak van gendergelijkheid naleven en zo veel mogelijk voorrang geven aan steun aan de lokale privésector in de minst ontwikkelde landen en kwetsbare staten, in plaats van steun aan Belgische of internationale ondernemingen. In elk geval moet de steun aan de – zowel lokale, Belgische of internationale – privésector ervoor zorgen dat de prioriteiten en interventies afgestemd zijn op de belangen en prioriteiten van de lokale organisaties voor vrouwenrechten.

1.3. Gender, migratie en ontwikkeling

---

³ Het gaat om staten, middenveldorganisaties en religieuze en/of intergouvernementele actoren. Een gedetailleerde analyse van die actoren, van hun discours, hun strategieën en tactieken en ook van hun invloed op het internationale mensenrechtensysteem werd uitgevoerd door de Observatory on the Universality of Rights in het rapport Rights at Risk, Trends Report 2017 <https://www.oursplatform.org/resource/rights-risk-trends-report-2017/>

⁴ De Speciale Rapporteur voor Culturele Rechten, Mevrouw Karima Bennouna, stelde in oktober 2017 een rapport voor aan de Verenigde Naties over de dreiging die de verschillende vormen van fundamentalisme en extremisme vormen voor de culturele rechten. Zij heeft het meer bepaald over de ernstige gevolgen die zij kunnen hebben voor de culturele rechten van vrouwen. <http://undocs.org/fr/A/72/155>

⁵ Donor support to southern women's rights organisations, OECD findings, GENDERNET, november 2016.

7. Migratie bestaat in vele vormen en ontwikkeling stimuleert in eerste instantie migratie tot wanneer het inkomen per inwoner in de hogere groep van de middeninkomenslanden valt. **Vrouwen en meisjes vormen iets meer dan de helft van de mensen die migreren.** De ervaringen van vrouwen en meisjes die migreren, verschillen van die van mannen en jongens. Vrouwen die alleen of met kinderen migreren ervaren heel veel geweld. **Migratie kan ook de genderrollen en genderstereotypen in de gezinnen en de gemeenschappen in vraag stellen en ook de relaties van gelijkheid tussen vrouwen en mannen veranderen.**
8. De Adviesraad Gender en Ontwikkeling is bezorgd om het risico dat het Belgisch ontwikkelingsbeleid een instrument zou worden van een restrictief migratiebeleid door het bestrijden van migratie (soms gespecificeerd als irreguliere migratie) op te nemen als doel, voorwaarde en evaluatiecriterium van het Belgisch ontwikkelingsbeleid, en ook als een criterium voor de keuze van partnerlanden. Een restrictief migratiebeleid dreigt immers de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen te versterken en druist in tegen de doelstellingen van het Belgisch ontwikkelingsbeleid zelf.

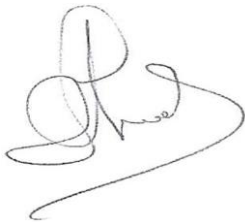
2. Aanbevelingen van de ARGO waarmee volledig of gedeeltelijk rekening is gehouden in de tekst van het wetsontwerp of de memorie van toelichting

9. Verschillende aanbevelingen van de ARGO zijn **volledig opgenomen in de tekst van het wetsontwerp**:
  - Het principe van de **dubbele genderbenadering** is opgenomen in artikel 10 over de thema's van de interventies in het hoofdstuk over de strategieën en organisatieprincipes. Het concept van dubbele genderbenadering wordt ook uitgebreid tot twee andere thema's: de bescherming van het leefmilieu en van de natuurlijke hulpbronnen, met inbegrip van de strijd tegen klimaatverandering; en de versterking van de lokale capaciteit. De memorie van toelichting over dit artikel beschrijft de dubbele benadering op het vlak van gender en vermeldt nu ook gendergelijkheid en het versterken van de positie van vrouwen als prioriteiten van het Belgisch ontwikkelingsbeleid conform SDG 5.
  - **Gendergelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes** staan opgenomen bij de criteria voor het gouvernementele partnerschap in artikel 18.
10. Verschillende aanbevelingen van de ARGO zijn **gedeeltelijk opgenomen in de tekst van het wetsontwerp**:
  - De aanbeveling van de ARGO over nultolerantie met betrekking tot het gebruik van seks tegen betaling op het terrein is niet overgenomen. Maar artikel 54, dat een **nultolerantie instelt op het vlak van uitbuiting van de bevolking**, bevat nu wel een **expliciete verwijzing naar vrouwen en meisjes**.
  - Kiezen voor **inclusief schrijven** in het wetsontwerp: de uitdrukking "gelijkheid tussen mannen en vrouwen" is vervangen door "gendergelijkheid"; in de Franse versie is de uitdrukking "droits de l'Homme" vervangen door "droits humains".
11. Verschillende aanbevelingen van de ARGO zijn **opgenomen in de memorie van toelichting** in plaats van in de tekst van het wetsontwerp:

- Artikel 28 – partnerschap met de privésector: de memorie van toelichting vermeldt nu dat speciale aandacht zal gaan naar **“het vrouwelijk ondernemerschap en naar gendergelijkheid in het kader van de arbeid”**.
- Artikel 39 – humanitaire hulp: De memorie van toelichting verwijst nu naar Resolutie 1325: **“Conform Resolutie 1325 van de Verenigde Naties “Vrouwen, vrede en veiligheid” zal bijzondere aandacht gaan naar het rekening houden met de specifieke humanitaire noden van vrouwen en naar het stimuleren van hun deelname aan de wederopbouw.”**

Voor de Adviesraad Gender en Ontwikkeling⁶,

Sophie Charlier
Voorzitster van de Adviesraad
Gender en Ontwikkeling

Lina Neeb
Vicevoorzitster van de Adviesraad
Gender en Ontwikkeling

